

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju)

Ämnesområde
Arbetsmarknad

Statistikområde
Sjuklöner

Produktkod
AM0209

Referenstid
2018 kvartal

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska Centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Haris Zemanic
E-post	Haris.Zemanic@scb.se
Telefon	010-479 60 53

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter.....	3
2.2	Ramförfarande.....	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	3
2.3.1	Urvalsförfarande.....	3
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off).....	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar	5
2.6	Granskning	5
2.6.1	Granskning under insamlingen	5
2.6.2	Granskning av mikrodata.....	6
2.6.3	Granskning av makrodata.....	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	7
2.7.1	Principer och antaganden.....	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande.....	8
3.1	Kvantitativ information	8
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen.....	8

1 Statistikens sammanhang

Konjunkturstatistik över sjuklöner beskriver sjukfrånvaron under sjuklöneperioden, de 14 första sjukfrånvarodagarna som finansieras av arbetsgivaren. Undersökningen belyser antalet sjukdagar per anställd samt antalet sjukfall per anställd uppdelat på sektor och kön. Undersökningen ger allmänheten, företagen och organisationerna en möjlighet att jämföra sjukfrånvaroutvecklingen i landet.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av den undersökning som resulterar i statistik om sjukfrånvaro. Läs om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/AM0209, under rubriken Dokumentation.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna som redovisas inom ramar för den officiella statistiken utgörs av uppgifter över skattade värden på totaler och per anställda inom sjuklöneperioden för antal sjukdagar, antal sjukfall, antal ersättningsdagar och antal sjukfall per falllängd, där falllängd är antalet kalenderdagar i ett sjukfall.

2.2 Ramförfarande

Observationsobjekt och uppgiftskällor

Observationsobjekten är i samtliga fall desamma som målobjekten, dvs. individer som haft någon form av sjukfrånvaro som bekostas av arbetsgivaren. Undersökningens uppgiftskälla är samtliga uppgiftslämnare som ingår i undersökningen.

Undersökningens ram

Som urvalsram till undersökningen används Företagsdatabasen (FDB). Urvalsramen skapas två gånger per år. En gång i mars för kvartal två och tre och en gång i augusti för kvartal fyra samt kvartal ett nästkommande år. Detta görs då det sker fortlöpande förändringar av företag och organisationer vilket medför att undersökningens rampopulation i viss mån avviker från målpopulationen. För att minska effekten av täckningsfel dras därför urvalet två gånger per år. Urvalsramen består av företag och organisationer med minst en anställd i FDB.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Rampopulationen stratifieras efter storlek enligt antal anställda, bransch och sektor. De stratum innehållande arbetsgivare i landstings- och primärkommunal sektor med fler än 99 anställda,

samt alla arbetsgivare som kan hänföras till staten totalundersöks. Även de stratum som innehåller företag och organisationer inom Näringslivet och hushållens icke vinstdrivande organisationer (HiO) med fler än 199 anställda totalundersöks. Bland övriga företag och organisationer inom Näringslivet och HiO, som har färre än 200 anställda, dras ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (OSU). Totalt undersöks drygt 4 100 företag och organisationer. 1 900 av dessa är slumpmässigt utvalda i ett OSU. Ett sannolikhetsurval som ett OSU, innebär att det införs en slumpmässig osäkerhet i skattningen.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Arbetsgivare i landstings- och primärkommunal sektor med färre än 100 anställda ingår inte i undersökningen.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Insamlingen av uppgifter sker månadsvis. Uppgiftslämnare som valt att lämna uppgifter via fil, skickar kontinuerligt in uppgifter utan månadsvis avisering. Till de uppgiftslämnare som lämnar uppgifter via webblankett eller pappersblankett skickas frågeformulär och följebrev ut ca två veckor efter mätmånadens sista dag.

Uppgiftsinsamlingen sker via frågeformulär eller via FTP-konto. Varje månad skickas ett introduktionsbrev till de utvalda företagen och organisationerna (Bilaga 1). Introduktionsbrevet beskriver syftet med undersökningen och vägleder uppgiftslämnarna hur de kan lämna in uppgifterna. I samband med introduktionsbrevet skickas även ett pappersfrågeformulär för de företag och organisationer som föredrar att lämna sina uppgifter via brev (bilaga 2). Företag och organisationer som lämnar uppgifter via webben får samma frågeformulär elektroniskt.

2.4.2 Mätning

Mätfel kallas den avvikelse som uppstår mellan det uppmätta värdet och det faktiska värdet. Den vanligaste orsakerna till mätfel uppstår då uppgiftslämnarna missförstår vilka uppgifter som ska skickas in, eller att uppgiftslämnarna inte fyller i uppgifterna korrekt. Detta medför att de inskickade uppgifterna manuellt måste bearbetas eller att en återkontakt måste tas med uppgiftslämnarna. De flesta uppgifter till undersökningen inkommer via webbapplikation eller FTP-filer och tas direkt ur uppgiftslämnarens lönesystem.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Bortfallet utgörs av samtliga företag och organisationer i näringslivet, offentlig förvaltning och HiO från vilka mätvärden saknas helt (objektbortfall). I undersökningen tas det regelbundet fram bortfalls- och ring lista för att kontrollera nivåerna på inflödet och bortfallet. I bortfallslistan redovisas antalet inkomna uppgifter per stratum samt en summering på näringslivet, HiO och offentlig förvaltning. Om antalet inkomna uppgifter för ett specifikt stratum är för lågt kommer dessa med i ring listan. I ring listan redovisas samtliga företag och organisationer som ingår i det stratum vars inflöde är för lågt och som inte har skickat in uppgifter. I listan framgår det även hur företagen och organisationerna har rapporterat under det aktuella kvartalet. Samtliga företag och organisationer som inte skickat in uppgifter och som ingår i ett stratum med för låg svarsfrekvens åter kontaktas och ombeds skicka in uppgifterna. Stratum med 10 eller färre företag och organisationer bevakas extra noga då dessa har en högre inverkningsgrad vid bortfall. Ett företag eller en organisation som inte inkommit med uppgifter för någon av mätmånaderna blir ett bortfall och hanteras beroende på storlek. Bortfall av företag och organisationer med mindre än 1000 anställda hanteras i skattningsarna med rak uppräknings inom strata. För företag och organisationer med 1000 anställda eller fler görs imputering på företagsnivå.

Bortfallet mäts både ovägt och storleksvägt och redovisas på produktens hemsida www.scb.se/AM0209, under rubriken Fördjupad information och bortfall och övertäckning.

2.5 Bearbetningar

För företag och organisationer med 1000 anställda eller fler imputeras värdena enligt tvillingmetoden. Metoden går ut på att ett företag eller en organisation vars uppgifter saknas ersätts med ett företag eller en organisation med snarlika karakteristika dvs. bransch, antal anställda etc. . Bortfall av företag och organisationer med mindre än 1000 anställda hanteras i skattningsarna med rak uppräknings inom strata.

2.6 Granskning

Granskning av inkomna uppgifter sker dels maskinellt samt manuellt i flera olika steg. Dessa steg redovisas nedan.

2.6.1 Granskning under insamlingen

När uppgiftslämnarna skickat in uppgifterna genomgår dessa först en automatiserad granskning där systemet genomför en rad olika kontroller på företags- och individnivå. Systemet granskar bland annat om de inskickade uppgifterna avser den mätmånad som den

skickats in för. Om sjukperioderna för individerna går in i varandra och om filen innehåller felaktigt organisationsnummer. Systemet skriver även över de uppgifter som uppgiftslämnaren meddelat ska korrigeras. Om sjukfallen sträcker sig mellan två månader eller har skickats in för fel månad av de undersökta månaderna så flyttar systemet automatiskt dessa till rätt månad. Systemet åtgärdar de flesta punkterna automatiskt och lämnar en styrkod på de uppgifter som skickats in. I vissa fall så skickar systemet ifrån sig ett felmeddelande till uppgiftslämnaren annars tas en återkontakt vid senare granskning.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Inför varje publicering kontrolleras företagens och organisationernas inrapporterade uppgifter. Detta med hjälp av dels maskinella lösningar samt manuella kontroller av misstänkta avvikelser. Om ett företag eller organisation faller ut i kontrollerna kollar dennes uppgifter på mikronivå för att avgöra om felaktigheter finns i de inrapporterade uppgifterna.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning av makrodata görs i två steg dels på företagsnivå samt på sektornivå. I det första steget granskas samtliga företags inrapporterade uppgifter per månad, där man jämför alla månadernas sjukfrånvaro mot motsvarande månader året innan. I denna granskning tittar man även på om antalet anställda har förändrats mot motsvarande år. Om antalet sjukfall skiljer sig mycket mot tidigare år granskas dessa mer djupgående och eventuell återkontakt tas. Här jämförs utöver förändringar i antalet anställda och sjukfrånvaron även företagsförändringar, hur det ser ut för liknande företag samt så granskas de inskickade uppgifterna manuellt. Om uppgifterna för den aktuella månaden bedöms vara orimliga markeras dessa för att sedan ersättas med raka uppräknings.

På sektornivå granskas samtliga sektorer separat. Om misstänkta fel upptäcks så granskas de företag som har störst vikt/påverkan på sektorn manuellt och eventuella korrigeringar görs. I detta steg har även samtliga imputeringar och raka uppräknings redan genomförts.

2.6.4 Granskning av redovisning

Inför publicering granskas samtliga delar av materialet efter laddning i SCB:s webbpubliceringsverktyg och efter laddning i statistikdatabasen.

SCB kontrollerar att alla tabeller och diagram finns med och att ingen av dem är tom eller innehåller obegripliga värden, till exempel interna koder. Rubriker och förklaringar till tabeller och diagram

granskas så att de är korrekta. Man kontrollerar också att överensstämmelse råder där samma siffervärde eller text används på flera ställen.

Det sker även en kontroll att data och metadata ser riktiga ut efter publiceringen på webbplatsen. Det görs genom den externa Statistikdatabasen på SCB:s webbplats.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Skattningarna bygger på ett material som delvis är totalundersökt och delvis utgör ett urval. Urvalet är ett obundet slumpmässigt urval, OSU. Som bortfallskompensation används rak uppräknings inom strata. Företag som tillhör landstings och primärkommunala sektorn och som har färre än 100 anställda, ingår ej i urvalsramen. Eftersom dessa företag är väldigt få bedöms påverkan på skattningarna vara försumbar.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Skattningar tas fram för totaler av antal sjukfall och antal sjukdagar, samt kvoter i form av antal sjukfall per anställd och antal sjukdagar per anställd, under kvartalet.

Totalerna skattas enligt:

$$\hat{t} = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{m_h} \sum_{r_h} y_k$$

Där:

N_h = antal objekt i populationen för stratum h

m_h = antal objekt som svarat av de som utvalts från stratum h

r_h = mängden objekt som svarat av de som utvalts från stratum h

y_k = antal fall, antal anställda, eller antal sjukdagar för varje observation k

Skattningar för antalet anställda fås från den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken, KS.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Skattningarna redovisas med 95% konfidensintervall.

2.7.4 Röjandekontroll

Det bedöms inte finnas något behov av röjandekontroller i undersökningen då resultatet redovisas på aggregerad nivå.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Urvalet består av 4036 företag och organisationer för första kvartalet år 2018 och till 4083 företag och organisationer för kvartal två och tre år 2018. I undersökningen dras ett urval på cirka 1900 företag och organisationer som inte ingår i den totalundersökta delen. Av dessa har cirka 300 företag byts under första kvartalet år 2018 och cirka 500st under andra och tredje kvartalet år 2018.

Det ovägda bortfallet uppgick kvartal 4, 2017 till 13,3% för HiO, 2,5 % för Offentlig förvaltning och 13,1% för Näringslivet. Det vägda bortfallet uppgick under samma kvartal till 12,5% för HiO, 1,9 % för Offentlig förvaltning och 14,5% för Näringslivet.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts från undersökningsdesignen.